

Сатабай орто оскулатын оболорун хаһыата

Кулунун № 1

Оптуорунньук, балаһан ыйын 30 күнэ, 2014 с.

Бүгүңнү нүөмэргэ:

Сайыны хайдах атаардын? стр. 4-5

Хоһоон суруйарга холонобут, стр. 6-7

Олимпийскай эһэ,
бастакы хайыһар, мээчик
туһунан аах «Чэгийэн»
балаһаба, стр. 8

Хамсыыр-харамайы, үүнээйини төһө
билэбин?, стр. 10

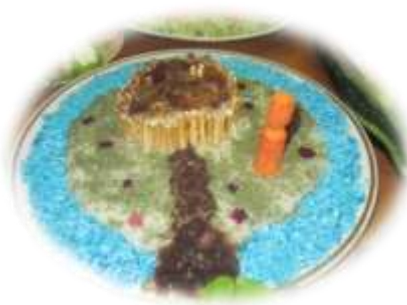
Балабан ыйын 1 күнэ - билии күнэ

Көмүс күһүн маннайгы бырааһынньыга билии күнэ үүннэ. Сайынны сынньалан кэмигэр чуумпуран турбут оскуола иһин алтан чуораан лынкынас тыаһа сэргэхситтэ. Кырачаан оболор сибэкки тутуурдаах оскуола боруогун аан маннай атыллаатылар. Кинилэри учууталлара Екатерина Васильевна Артемьева батыһыннаран киллэрэн, улахан залга туруорда. Кырачааннар мустубут дьону, учууталлары, төрөппүттэрин хоһоон ааһан эбэрдэлээтилэр, онтон кинилэргэ мустубут дьон үөрэхтээх- билиилээх буолан тахсалларыгар баһа санааларын, алгыстарын эттилэр, бэлэхтэри туттардылар.

Бу күн педагогическай үлэ бэтэрээнэ Анастасия Николаевна Лукина уонна нэһилиэк бэтэрээннэрин сэбиэтин председателэ Любовь Романовна Гурьева Улуу Кыайыы 70 сылын бэлиэтиир дьаһаллар сабаламмыттарынан сибээстээн, өйдөбүннүк обелиска тахсан кылаас чааһыгар кытыннылар, ытыллыахтаах үлэлэр тустарынан кэпсээтилэр, эйэлээх олох иһин кыргыспыт дьон туһунан куруук өйдүү, кинилэргэ сүгүрүйэ сылдьалларыгар ынырдылар.

Сылын аайы ытыллар, үгэскэ кубулуйбут "Көмүс күһүн" бырааһынньыга быйыл да олус интэриэһинэйдик ытылынна. Кылаастар бары көхтөөхтүк кытыннылар. Араас бэйэлээх бүлүүдэлэри астаабыттар: күһүммү алаас көстүүтэ, чоппуускалардаах куурусса, энин араас салааттар. Ол курдук бүлүүдэ күрөһэр бэһистэр бастаатылар, онтон айылба матырыйаалынан панно оноруутугар алтыстар тэннээхтэрин булбатылар.

5 кылаас оҕолоро
панноларын көмүскүүлэр

Кылааһынан Дьокуускайга

Уон биирис кылаас үөрэнээччилэрэ Дьокуускай куоракка образовательнай экскурсияҥа сылдьан кэллилэр. Кинилэр араас үөрэх тэрилтэлэригэр сылдьан, преподавателлэри, устудьуоннары кытары көрсөн, музейдарга сылдьан билиилэрин өссө кэнэттилэр, араас идэлэр тустарынан элбэҕи биллилэр. Кэлэн иһэн Майа маннайгы нүөмэрдээх оскуолатын үөрэнээччилэрин кытары көрсүһэн, футболга күрэхтэһэн, санаа атастаһан, доҕордоһон кэллилэр.

Биһиги ыалдьыппыт

Оҕолор сайыңны үлэлэрэ

уонна сынньалаңнара

Тимур Онуфриев Сатаҕай оскуолатын 9 кылааһын үөрэнээччитэ. Сайын ахсын төрөөбүт нэһилиэгэр холкуоска үлэлиир.

Тимур, эн сайын аайы холкуоска үлэлиир эбиккин. Колхозка хаһыс сылгын үлэлиигин?

Тимур: Холкуоска быйыл сайын иккис сылбын үлэлээтим.

Үлэ ыарахаттардаах этэ дуо?

Тимур: Ыарахан бөбө буоллаҕа дии.

Тыа сиригэр, холкуоска улахан дьону кытта тэҥэ үлэлииргэ тугу билиэхтээххиний, сатыахтааххыный?

Тимур: Бастаан үлэлиирбэр мин тугу да сатаабат этим, элбэххэ үөрэнним, барытыгар үөрэниэххэ сөп дии саныыбын. Сарсыарда эрдэ туруохха наада (күлэр).

Бу үлэлиир кэмэр өйдөөн хаалбыт түгэниң?

Тимур: Бу сайын Соморсунна оттуу сылдьан аан бастакыбын өрүскэ балыктаабытым, бастакы сордоңмун спинниңынан хаптарбытым.

Эһиң сайын үлэлиң барар санаалааххын дуо?

Тимур: Эһиң эмиэ барар инибин.

Кэлин тыа сиригэр үлэлиир былааннааххын дуо?

Тимур: Оннук былаан баар, тыа сиригэр үлэлиэхпин сөп.

Юлиан Лукин Сатаҕай оскуолатын 10 кылааһын үөрэнээччитэ. Сайын ахсын «Чараннаах» бааһынай хаһаайыстыбаҕа үлэлиир.

Юлиан, мин билэрбинэн эн сибиинньэ коруутүгэр хас да сыл үлэлээтин. Кыра сылдьан ыарырҕаппат этин дуо?

Юлиан: Бурдук таһарбын ыарырҕатар этим.

Күңнэ төһө элбэхтэ аһатабын?

Юлиан: Сибиинньэлэри күңнэ иккитэ аһатабын.

Эн дьонуң бааһынай хаһаайыстыбаны тэриммиттэрэ ыраатта. Бааһынай хаһаайыстыбанан дьарыктаныы туох ыарахаттардааҕый уонна туохха туһалааҕый?

Юлиан: Үлэтэ ыарахан, өрөбүл диэн суох, ол гынан баран бэйэ хаһаайыстыбалааҕа ордук, сүөһү көрүү төрүт дьарыкпыт буоллаҕа дии.

Ааҕааччыларга баҕа санааң.

Гость номера

Биһиги ыалдьыппыт

Оболор сайынны үлэлэрэ уонна сынньалаҥнара

Захарова Марианна Сатабай орто оскуолатын 7 кылааһын үөрэнээччитэ.

Марианна, эн бу сайын Египеккэ бара сылдыбыккын истибитим. Төһө үчүгэй дойду диһ санаатың?

Марианна: Үчүгэй гынан баран барыта пустыня этэ.

Пирамидалары көрбүтүң дуо?

Марианна: Пирамидалары көрбөтөһүм, ол оннугар гробницалары көрбүтүм.

Кимниин бара сырыттың? Төһө өр күүлэйдээтигит?

Марианна: Мин ийэбинээн уонна эдьийдэрбинээн Зоялыын уонна Любалыын баран кэллим. Уопсайа 10 хонук сырыттыбыт.

Ордук тугу сөбүлээтин?

Марианна: Луксорга бара сылдыбыппытын өйдөөн хаалбытым уонна бассейыңҥа сөтүөлүүрбүн сөбүлээбитим.

Хайдах кэпсэтэ сырыттың?

Марианна: Английскайды саңараллар, ол гынан баран биһигини кытта үксүн нууччалыы кэпсэтэллэр.

Астара хайдаһый?

Марианна: Ас арааһа баар, ким тугу баһарарын барытын сиир.

Кэнники барар санаалааххын дуо?

Марианна: Барыам этэ ол гынан баран арыый сылаас кэмигэр.

Ааһааччыларга тугу баһарыаң этэй?

Атын дойдулары кэрийиң, билиң.

Вдохновение

Времена года

Небо над головою высоко-высоко,
Солнце светит ярко-ярко,
Жаворонок поёт громко-громко,
Это лето, лето...
В небе перелётные птицы, птицы,
Всё кругом жёлтое, жёлтое,
На полях хлеба золотые, золотые,
Это осень, осень...
Всё кругом белым-бело,
Снегом пушистым замело-замело,
Солнца в небе мало-мало,
Это зима, зима...
Журчат ручьи звонко-звонко,
Пахнут почки сладко-сладко,
Потянулся подснежник к солнцу, к солнцу,
Это весна, весна...

Захарова Марианна, 6 класс.

Зима

Наша зима сурова и холодна!
Тихо и пусто кругом.
Грустно
Голубым небесам,
Прозрачным лесам,
Белым пушистым снегам.
Под опавшими листьями,
Под тёплым снегом,
Спят милые зверюшки
Баеньки-баюшки.

Елисеева Айта, 6 класс

Черёмуха героя Лукина

Снова наступила весна.
Снова черёмуха расцвела.
Своим медовым благоуханием
К себе нас привела.
Мы нашли тебя, родная,
Низко кланяемся тебе,
Ведь тебя когда-то
Наш герой здесь посадил.

Скрябин Савелий. 6 класс

Муза

Муза моя куда-то ушла,
Придет тогда, когда будет
пора,
Жду тебя, муза моя,
Когда ж ты придёшь из
далёкой страны,
Где цветная радуга,
Где солнце ласково,
Где поле волшебю,
Где всё необыкновенно!

Томас, 7 класс

Зима, зима...
Очаровала ты меня,
Смотришь на меня
Холодностью своею,
Морозишь мой носик,
Прикасаешься морозной свежестью.
Зима, зима,
Художница моя,
На окнах рисуешь
Белоснежные узоры,
И сверкают они
В лучах солнечных,
Белоснежная моя красавица,

Люблю тебя теплым сердцем своим.

Иэйии

Бу нүөмэргэ Дьөһөгөй оҕотугар – саха сылгытыгар
анаммыт хоһооннору бэчээттибит. Хоһоон суруйбут оҕолорго
барыгытыгар улахан махталбытын тиздэбит.

Лана Адамова

Маңан ат

Яковлев Костя, 5 кылас

Кыһынны кыараҕас суолунан
Мап-маңан атым - Куобаҕым
Сизллэрэн иһээхтиир.
Сизлэ-көһүлэ ыһыллан
Хаар курдук кылбачыйар,
Тымныы кыһын буурҕатыны
Уһун кутуруга субулар.
Хоп-хойуу үрүң түүтэ
Тымныыттан харыстыыр.
Мин атым сүүрүк –
Күрэх аайы бастыыр.
Мин атым үлэһит –
Сайын фермаҕа бостуук.
Дьөһөгөй оҕото барахсан
Дьиэтигэр ыксыыр,
Сизллэрэн иһээхтиир.

Саха сылгыта

Лукина Мичийэ, 6 кыл.

Саха сылгытын
Тулуурун сөһөбүн,
Туһата элбэһин
Ааһан да сиппэппин.
Айылҕа айбыт кинини
Тымныыны тулуйарга,
Тоңуу хаары хаһан
Аһын булунарга.
Айыы оҕото барахсан
үлэһит үтүөтэ,
Сизлэн-хааман
Айанныыт бастыңа.

Таптыбын сахам сылгытын

Попов Толя, 6 кылаас

Таптыбын сахам сылгытын –
Уордаах Дьөһөгөй оҕотун.
Саха дьонугар көмөлөһөргө
үөһэттэн аналлаах кини.
Таптыбын сахам сылгытын –
Сыспай сизллээх чулуутун:
Тымныыны тулуйар хорсуннук,
үлэһит да кыайар хоодуоттук.
Таптыбын сахам сылгытын –
Түөрт түөрэм туйахтааһын,
Ыһыах мааны киэргэлин,
Сүүрүк киэнэ бастыңын.
Таптыбын сахам сылгытын!

Саха сылгыта

Ураты тулуурдаах,
Мааман курдук уһун түүлээх
Хотугу сылгылар
Саха киһитигэр
Көлүнэр көлөтө, миинэр минэтэ,
Күрэх былдьаһар сүүрүгэ,
Ас киэнэ минньигэһэ,
Өлбөт мэнэ уутугар тэннээх
Саамал кымыһа буолан,
Үйэттэн үйэбэ
Олобун тутуаба буолаллар.
Дьөһөгөй Тойон оҕотун,
Сылгы барахсаны,
Кыыдааннаах кыһынна
бэриммэккэ
Тыыннаах хааллын диэн
Кытаанах оноһуулаан ыппыт:
Кылгас модьү моойдоох,
Сайдыбыт сынаахтаах,
Сытыы тиистээх,
Төгүрүк ойобостоох,
Сабардамнаах аҕдалаах,
Уорбатыттан саҕалаан
Улам-улам кэтирэн иһэр
Эттээх-сииннээх,
Толору самылаах,
Кылгас бигэ атаһардаах,
Лаппаһар быһылаах эбит.

Кулунчуктарым барахсаттар

Бэркэ да ыллыыр,
Бэркэ да ойуоккалыыр
Айгылыгым барахсан.
Бэркэ да оонньуур,
Бэркэ да сүүрэкэлиир
Ньургунунум барахсан.
Уол оҕо Айгылыгым
Чөрөңөлүүр кулгаахтаах,
Кыыс оҕо Ньургунунум
Тойтоңолуур кутуруктаах.
Иккиэн бииргэ оонньуулар,
Иккиэн бииргэ ыллылар.
Иккиэннэрин таптыбын,
Иккиэннэрин суохтуубун.

Судинова

Тыа оҕото биэ барахсан
Тымыра куурбут,
Тыына бүппүт,
Синэ ыарытыйбыт,
Сүрүбэ хам туппут,
Тылын таһаарбыт,
Дэлби тириппит.
Алаас хаба ортотугар
Куйаас күннэ
Күн Дьөһөгөй оҕотун
төрөппүт.
Кулунчук эрэйдээх
Сымала хара харахтаах,
Хойуу кыллаах,
Сүүһүгэр бэлиэлээх,
Эриэн дьүһүннээх.
Уйуттубат бэйэтэ
Тура сатаахтыыр...
Хатын эмээхсин,
Тыа оҕонньор
Сүрэхтэрэ минньигит,
Дууһалара чэпчээбит.
Күөрэгэй кыргыттар
Нарыннык-истинник
Ыллаан дьырылаталлар.
Ону кытта тэннэ
Мин эмиз хомуспун
Оргууй дьүрүһүтэбин –
Сана олобу уруйдуубун.

Данилаев Дар, 10 кылаас

Гарыяана, 5 кылаас

Саха сылгыта-ооҕуэ сылгыта!

Чэгийн

Здоровье

Биһиги чөл олох туһугар

Көмүс күһүн тийэн кэллэ. Оһо-аймах үөрэхпит саһаланна. Бу ыйга биһиэхэ доруобуйа нэдиэлэтэ буолан ааста. Ол курдук сылын аайы ытыллар „Кросс наций“ диэн сүүрүүгэ күрэх буолбутун таһынан нэһилиэкпит дьоно кытта сүүрүүгэ кыттыстылар. Күрэххэ 113 оһо кыттыбытыттан 12 оһо миэстэлэспитэ.

Нэдиэлэ чэрчитинэн оһо доруобуйатын көрүү буолбута. Нэһилиэкпит биэлсэрэ Андреева Д.З. былаан быһыытынан ытыллар хас биирдии оһо доруобуйатын туругун, ыйааһынын уонна уһунун бэрэбиэркэлээбитэ.

Маны таһынан, оскуолабыт таһыгар улахан кылаас уолаттара нэһилиэк дьаһалтата түөрөн аһалтарбыт мастарын олортулар. Аны саас этэҥҥэ тыллан силигилиэхтэрэ, дьон-сэргэ санаатын көтөһүөхтэрэ диэн эрэнэбит.

Мин санаабар, доруобуйа нэдиэлэтэ көхтөөхтүк ааста. Инникитин да чөл олох туһугар элбэх үлэлэр ытылла турдуннар.

Никитина Аня, 8 кылаас.

Билэбин дуо?

Мээчиктэр

Мээчиктээх спорт көрүннэрэ олус кэрэхсэбиллээхтэр. Оттон мээчиктэр ыйааһыннара төһө буолар эбитий? Остуол тенниһин мээчигин ыйааһына – 2,5 г, сквош – 24 г, гольф – 46 г, улахан теннис – 57 г, тамбурелло (теннискэ маарынныыр оонньуу) – 82 г, поло – 130 г, крикет – 145 г, бейсбол – 150 г, окко хоккей – 160 г, волейбол – 270 г, пляж волейбола – 270 г, регби 420 г, американский футбол – 420 г, гандбол – 450 г, футбол – 450 г, баскетбол – 600 г, боулинг – 7260 г диэри.

Саамай былыргы хайыһар

Швецияҕа хайыһар түмэлэ баар. Онно көрдөрүүгэ турар саамай былыргы хайыһар сааһа – 4 тыһ. сыл. Тастан көрдөххө төбөлөрө кэдэччи тардыбыт көннөрү хаптаһыннар.

Олимпийский эһэ

1980 с. Москубаҕа

ытыллыбыт Олимпиадаҕа Олимпийский эһэни билэргит буолуо. Эһэни трибунаҕа ойуулаан көрдөрбүттэригэр харабын уута түспүттээбэ. Ол бастаан сценарийга суох этэ. Ону өннөөх щити туттан олорбут артист албаска хараһа өттүнэн буолбакка, сырдык өттүнэн эргитэн кэбиспит. Хамсаналларын дьаһайар киһи төттөрү эргит диэбитигэр эрээт бүтүннүүтэ эргиппит. Ол үүт-үкчү харах уутугар майгыннаабыт. Ол иһин сценарийга хаалларбыттар.

Ханкыыны ким айбытай?

Аан бастаан ханкылары атах танаһыгар бынанан баайан ининнэрэллэрэ. Билигин бука бары кэтэ-кэтэ хатыыскалыыр ханкыбытын – тилэххэ чинник сыста сылдыар тимирин – Петр I айбыт. Кини эдэр сылдыан Голландияҕа хараабылы онорорго үөрэммитэ уонна онно мууска ханкылыырын сөбүлүүрэ.

ТУОХ? ХАННА? ХАҢАН? ЧТО? ГДЕ? КОГДА?

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ИЗ ЖИЗНИ ЗВЕЗД

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

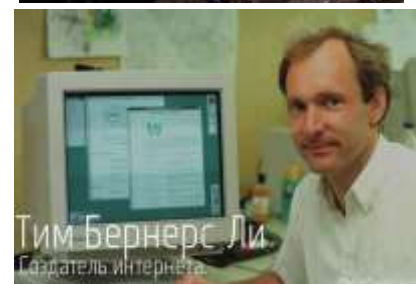
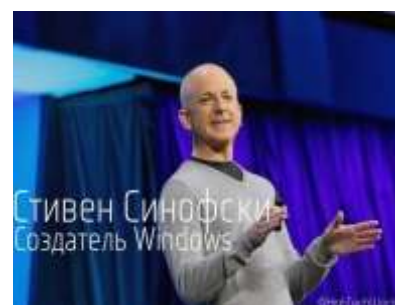

Остин Картер

Махоун

(4 апреля 1996) – американский певец и автор песен, ставший известным в 2011 г., благодаря своим роликам на видеосервисе Youtube. Недавно музыкант выпустил первую автобиографическую книгу "Just how it happened: My official book". В ней описывается, как Остин прошел путь от ребенка из маленького городка Техаса до звезды мирового уровня.

Их нужно знать в лицо!

А знаете ли

вы...

Пиявка,
насосавшись крови
курильщика, отпадает
мертвой. К тому же, из-за
курения человек теряет в
среднем 22 года
нормальной, продуктивной
жизни.

НОВИНКИ КИНО

Виноваты звезды

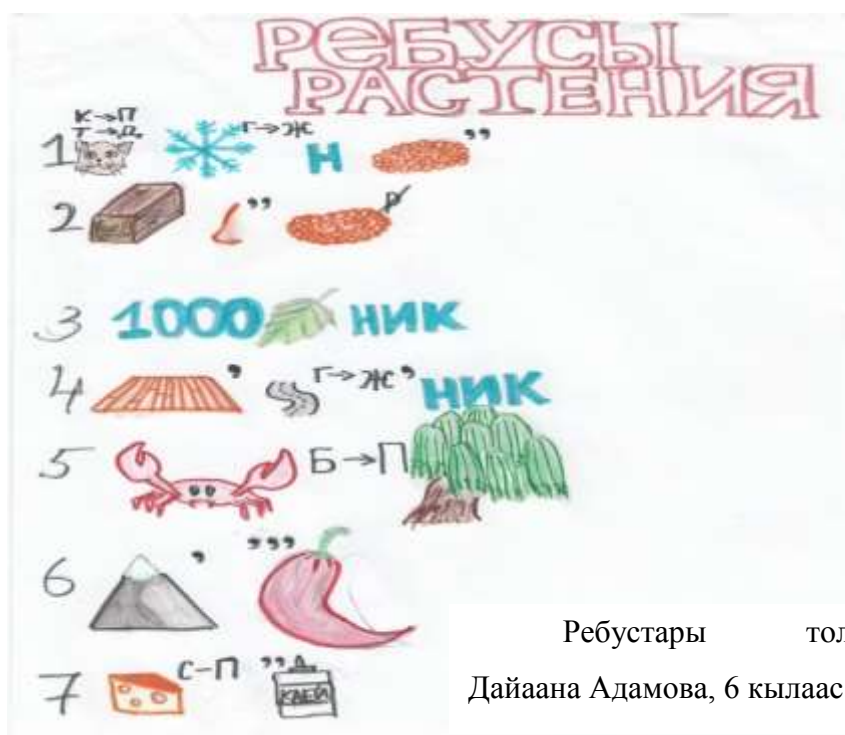

Лебиз, кызылжанын арты кызылжанын, тегелетти кызылжаны.

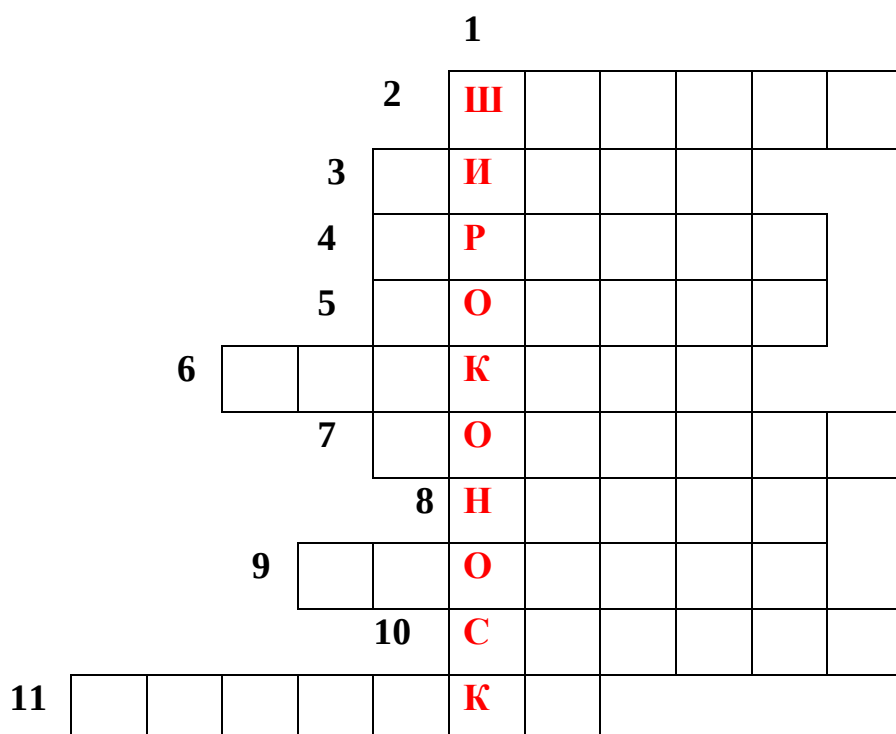
Сынныалаңна

Страницу п дг
класс А. Саина, К. А. ен

Ребустары толкундаата

Дайаана Адамова, 6 кылаас

Саха сириг кустара.

Кустар ааттарын нууччалыгы суруй

1. Халба (туруору)
2. Моонньоһон (сытыары)
3. Чыркымай (сытыары)
4. Көһөн (сытыары)
5. Орулуос (сытыары)
6. Мороду (сытыары)
7. Туотаайы (сытыары)
8. Умсаах (сытыары)
9. Улун (сытыары)
10. Тыыйаах (сытыары)
11. Эбиллэ (сытыары)
12. Анды (сытыары)

Кроссворду оңордо Яковлев
Максим, 6 кылаас

12

				A	
--	--	--	--	---	--

@mail.ru